

Nieuw IPCC-klimaatrapport zet alle alarmen op rood

nieuws

De opwarming van de aarde is “ondubbelzinnig” een gevolg van de menselijke activiteit. Dat is de conclusie van het IPCC, het wetenschappelijk klimaatpanel van de Verenigde Naties (VN), in zijn zesde rapport over de klimaatverandering. Volgens de wetenschappers is de gemiddelde temperatuur op aarde in de loop van het decennium 2011-2020 gestegen met 1,09°C in vergelijking met het pre-industriële tijdperk (1850-1900). Enkel een drastische emissiereductie kan de klimaatopwarming beperken.

9 AUGUSTUS 2021 – LAATST BIJGEWERKT OM 10 AUGUSTUS 2021 14:23

Lees meer over:
klimaat

De term "ondubbelzinnig" is een belangrijke semantische verschuiving ten opzichte van de vijfde evaluatieronde (2013-2014). "In 2013 onderstreepte het IPCC-rapport dat de menselijke invloed op de klimaatopwarming "zeer waarschijnlijk" was", vertelt klimatoloog en Belgisch vertegenwoordiger bij het IPCC Jean-Pascal van Ypersele (UCLouvain). "Nu zijn de dingen zo duidelijk dat we ons niet meer druk maken om waarschijnlijkheden. Dit is een historische ontwikkeling."

De afgelopen decennia nam de uitstoot van broeikasgassen, met CO₂ op kop, toe, wat leidt tot een alsmaar hogere concentratie in de atmosfeer (de CO₂-concentratie staat op het hoogste niveau in minstens twee miljoen jaar en dat van methaan- en stikstofoxide in minstens 800.000 jaar). Die toegenomen concentraties hebben "waarschijnlijk" bijgedragen aan een opwarming van 1 à 2°C, terwijl andere menselijke factoren, hoofdzakelijk aerosolen, tegelijkertijd hebben bijgedragen tot een geschatte afkoeling tussen 0 en 1°C. De invloed van de zon en vulkanologische activiteit wordt in het rapport geschat op amper -0,1 tot +0,1°C.

“Diagnoses worden bevestigd”

"De menselijke activiteit heeft het klimaat doen opwarmen tot het hoogste niveau in minstens 2.000 jaar", klinkt het in het rapport, dat acht jaar na het vorige gepubliceerd wordt. De uitstoot van broeikasgassen en de klimaatopwarming leiden tot de verzuring van de oceanen, smeltende gletsjers en zee-ijs, een stijging van de gemiddelde zeespiegel (+0,2 meter tussen 1911 en 2018), meer extreme weersomstandigheden, zoals hittegolven, cyclonen en droogtes, en een gemiddelde toename van de neerslag.

De publicatie van het eerste deel van het zesde evaluatierapport, dat gewijd is aan de natuurwetenschappelijke basis van de klimaatverandering, komt er op een moment dat delen van Europa, waaronder België, deze zomer worden geconfronteerd met dramatische overstromingen en andere delen van het Oude Continent worden geteisterd door bosbranden.

"Het nieuwe IPCC-rapport beschrijft nog gedetailleerder en met nog meer zekerheid dan zijn voorgangers de diagnose van de 'dokters van de planeet', de klimatologen", benadrukt van Ypersele. "Het bevestigt eerdere diagnoses: de koorts wordt bevestigd, vele organen zijn aangetast en de achteruitgang van de gezondheid van de patiënt zal waarschijnlijk versnellen als hij er niet in slaagt zich van zijn koolstofverslaving te bevrijden."

5 scenario's

Afhankelijk van de evolutie van de uitstoot van broeikasgassen, worden vijf scenario's naar voren geschoven. In het ergste geval, een sterke toename van de broeikasgasemissies (een bijna-verdubbeling tegen 2050 of 2100 ten opzichte van de niveaus van 2015), kan de gemiddelde temperatuur op aarde met 1,9 tot 3,0°C stijgen, wat tegen het einde van de eeuw zelfs kan oplopen tot +3,3 tot +5,7°C. Met andere woorden, de planeet zou in dat scenario grotendeels onleefbaar worden.

“ Het rapport bevestigt eerdere diagnoses. De achteruitgang van de gezondheid van de patiënt zal waarschijnlijk versnellen als hij er niet in slaagt zich van zijn koolstofverslaving te bevrijden

Jean-Pascal van Ypersele (UCLouvain) - Klimatoloog en Belgisch vertegenwoordiger bij het IPCC

In het beste scenario, met een sterke reductie van de uitstoot en een nuluitstoot tegen 2050 en een negatieve uitstoot daarna (dankzij de opslag van CO₂), kan de opwarming beperkt worden tot +1,6°C tegen 2050 en +1,4°C op langere termijn. Daarmee zou de doelstelling van het Klimaatakkoord van Parijs (de klimaatopwarming onder de 2°C houden en liefst op 1,5°C) gehaald worden. "We zouden tegen het midden van de eeuw die drempel met 0,1°C overstijgen, maar die overschrijding zou slechts van tijdelijke aard zijn. In dat scenario is de kans groter dan één op de twee dat de limiet van 1,5°C niet overschreden zal worden", onderstreept van Ypersele.

Wat onze contreien betreft, concludeert het IPCC dat, ongeacht hoe sterk de opwarming van de aarde in de toekomst zal zijn, alle regio's in Europa een snellere temperatuuroptename zullen kennen dan de globale gemiddelde toename. Ook het aantal hitte-extremen zal blijven toenemen, terwijl het aantal koudegolven en vorstdagen ongeacht de scenario's zal afnemen.

Meer specifiek voor West- en Centraal-Europa (waartoe België behoort) voorspelt het IPCC "met een matige zekerheid" een toename van overstromingen als gevolg van intense neerslag bij een globale opwarming van 1,5°C (bij een opwarming van 2°C of meer is er een "grote zekerheid"). Voorts concludeert het IPCC met grote zekerheid dat de waargenomen toename in overstromingen van rivieren in West- en Centraal-Europa zich vanaf een opwarming van 2°C zal verderzetten.

Bal in het kamp van het beleid

De Belgische klimatoloog hamert erop dat het rapport grondig wordt bestudeerd door de beleidsmakers. "Ze zullen erin lezen dat extreme omstandigheden, zoals die die België de afgelopen weken heeft meegemaakt, nog krachtiger zullen worden als de uitstoot van de broeikasgassen niet snel en fel verminderd wordt. Ze zullen ook lezen dat een deel van de veranderingen jammer genoeg onvermijdelijk is geworden, en dat wij ons beter tegen deze schokken zullen moeten wapenen en tegelijkertijd onze uitstoot moeten verminderen."

De vertegenwoordigers van de 195 leden van het IPCC hebben de 'Summary for Policymakers' van het rapport goedgekeurd nadat het zin voor zin werd besproken tijdens een virtuele vergadering achter gesloten deuren van 26 juli tot 6 augustus.

(Inter)nationale reacties

Na de bekendmaking van het rapport liepen uit verschillende hoeken reacties binnen. VN-secretaris-generaal Antonio Guterres noemt het een "duidelijk alarmsignaal voor de mensheid". Hij roept alle landen wereldwijd op om de inspanningen te verdubbelen zodat "het objectief om de klimaatopwarming onder 1,5°C te houden, levensvatbaar blijft".

"Dit verslag moet de doodsklok luiden voor steenkool en fossiele brandstoffen voordat ze de planeet verwoesten", aldus Guterres. De VN-secretaris-generaal onderstreept nog dat de COP26-top, die van 1 tot 12 november plaatsvindt in Glasgow, voorafgegaan moet worden door een verhoging van de klimaatengagementen van de landen.

Ook voor de Klimaatcoalitie, een vzw die meer dan 80 milieuorganisaties verenigt, is dit een "ongezien signaal" in aanloop naar de COP26-top. "We zitten midden in de klimaatcrisis en moeten ons daar tegen wapenen. Er is een doortastend beleid nodig om de gevolgen maximaal te beperken", zegt Lien Vandamme, woordvoester van de Klimaatcoalitie.

In een reactie vraagt Bond Beter Leefmilieu (BBL) dat Vlaams N-VA-minister van Omgeving en Energie Zuhal Demir "haar verzet tegen meer klimaatambitie staakt". BBL ziet naar eigen zeggen een kloof tussen "de urgentie om de klimaatverandering af te remmen" en "de houding" van minister Demir. Zo slaagt de minister er volgens de milieuorganisatie niet in om een draagvlak te creëren voor energie- en klimaatmaatregelen. "Tal van vergunningen voor windmolens worden geweigerd. Het traject van de hoogspanningslijn Ventilus raakt maar niet afgeklopt. En de scheve

prijsverhouding tussen elektriciteit en aardgas en stookolie blijft onaangeroerd, waardoor de doorbraak van warmtepompen en warmtenetten uitblijft", klinkt het.

Minister Demir zelf is helemaal niet verrast door het klimaatrapport. "Het zegt eigenlijk wat we allemaal al wisten: met een overaanbod aan papieren beloften en een gebrek aan inspanningen op het terrein geraken we er niet. Integendeel", zegt ze.

Demir hekelt dat de uitstoot van broeikasgassen minder verlaagd werd dan beloofd werd en stelt dat alle landen inspanningen moeten leveren.

"Vlaanderen neemt alvast beide handschoenen op", zegt de minister. Ze verwijst naar "doorgedreven acties op het terrein die eindelijk moeten leiden tot de aanzienlijke uitstootvermindering, gecombineerd met de broodnodige investeringen in klimaatadaptatie zoals onze Blue Deal, om ons weerbaar te maken tegen extreme weersomstandigheden". Daarom moet Vlaanderen volgens haar afstand nemen van fossiele brandstoffen en kiezen voor energievormen zonder of met beperkte CO₂-uitstoot.

"Ik hoop dat dit rapport dan ook als wake-upcall kan dienen voor alle regeringen om alle vermijdbare CO₂-uitstoot effectief te voorkomen", besluit minister Demir.

Volgens Frans Timmermans, vicevoorzitter van de Europese Commissie die ook verantwoordelijk is voor de implementatie van de Green Deal, is het "nog niet te laat om de uit de hand gelopen klimaatverandering te verhinderen, al toont het rapport een enorme urgentie om nu te handelen". "Maar dit is een globale crisis: om de klimaatopwarming tot 1,5°C te beperken, moeten we richting een wereldwijde nuluitstoot en inzetten op een snellere uitrol van het beleid", besloot Timmermans.

De wereld "mag ambitieuze klimaatmaatregelen niet langer uitstellen". Dat was ten slotte de reactie van de Amerikaanse minister van Buitenlandse Zaken Antony Blinken op de publicatie van het nieuwste klimaatrapport van het IPCC. "Dit moment vereist dat de mondiale beleidsmakers, de privésector en alle individuen samen handelen en alles in het werk stellen om onze planeet en onze toekomst dit decennium en daarna veilig te stellen", stelt Blinken.

"De Verenigde Staten hebben zich geëngageerd om de uitstoot van broeikasgassen in vergelijking met 2005 met 50-52 procent te beperken tegen 2030 en alle federale administraties de opdracht hebben gegeven om de klimaatcrisis te bestrijden", voegde hij eraan toe. Amerikaans president Joe Biden trad opnieuw toe tot het Klimakkoord van Parijs, nadat zijn voorganger Donald Trump de VS had teruggetrokken.

[Raadpleeg het IPCC-rapport.](#)

Later volgen nog twee bijkomende rapporten: een over de impact van de klimaatveranderingen, aanpassingen en kwetsbaarheden (februari 2022) en een over de verzachting van de klimaatverandering (maart 2022) voor het synthesesrapport er komt in september 2022.

Bron: Eigen verslaggeving / Belga

VILT vzw

Bd Simon Bolivar 17
1030 Schaerbeek

Contact

T • 0473 59 41 39
M • info@vilt.be

Volg ons op:

screenreader.visit us on our facebook page: <https://www.facebook.com/vilt.nieuws/>

screenreader.visit us on our twitter page: https://twitter.com/vilt_nieuws

screenreader.visit us on our linkedin page: <https://www.linkedin.com/company/vilt-vzw/>

screenreader.visit us on our instagram page: <https://www.instagram.com/vilt.nieuws>

screenreader.visit us on our x page: https://x.com/vilt_nieuws

screenreader.visit us on our bluesky page: <https://bsky.app/profile/viltnieuws.bsky.social>

